

NOORD-BRABANDER

Dingsdag 27 Maart.

DICERE VERUM QUID VETAT?
HORATIUS.

Dit blad verschijnt driemaal per week, en wet Dingsdags, Donderdags en Zaturdags. De prijs van hetzelfde is f 3-00 per drie maanden; franco tot aan het naaste Postkantoor f 3-50. Advertentien worden tegen betaling van 15 cents per regel, en diegenen, welke geene 5 regels beloopten, tegen 75 cents geplaatst, behalve voor iedere Advertentie 35 cents voor aan het Rijk verschuldigde Zegelregten; de Advertentien, Bekendmakingen en andere Stukken, behooren op ongezegeld papier, franco te worden ingezonden aan het Bureau van den Noord-Brabander te 's Hertogenbosch.

KERKELIJKE STAAT.

R O M E.

Het Hof heeft van zijne zijde al de stukken betrekkelijk de zaak van Keulen doen bekend maken, waarvan wij eenige bijzonderheden mede deelen.

Deze uitgave heeft voor titel: *Expositione di fatto documentata su quanto ha proceduto e seguito la deportazione di Monsignor DROSTE, Arcivescovo di Colonia.* (Openlegging der daadzaken gegrond op bewijsstukken over al hetgeen de vervoering van Mgr. DROSTE, Aartsbisschop van Keulen is voorafgegaan en opgevolgd geworden).

In de inleiding wordt gezegd: Het Pruissisch Gouvernement na de geweldadige vervoering van den Aartsbisschop van Keulen, eene officiele memorie aan de vreemde Mogendheden gericht hebbende, waarin het tracht door documenten van allerlei aard deszelfs gedrag te regtvaardigen, heeft de Heilige Stoel vermeend bij deze den waren staat van zaken te moeten doen kennen. Vervolgens wordt breedvoerig opengelegd hoedanig de gesleedheid der Katholijken in Rijn-Pruissen geweest is, hoedanig hunne gesteldheid door de ordonnantie van den Koning van Pruissen is ingevoerd geworden, wat de Bisschoppen gedaan hebben en hoe men alles in het werk gesteld heeft om het Gouvernement tot andere maatregelen over te halen. Ook wordt daarin melding gemaakt van de reis van Mgr. Capaccini; in een woord, de geheele zaak wordt daarin tot aan de vervoering van Mgr. den Aartsbisschop bloot gelegd, en alles door aantekeningen en bewijsstukken bewezen, die daarbij gevoegd zijn.

Zie hier hoedanig de stukken volgen, waarvan reeds velen zijn bekend gemaakt.

1°. Koninklijke Pruissische Ordonnantie van den 21 November 1803, waarbij de kinderen den godsdienst van den Vader moeten volgen.

2°. Het Kabinetsoorde van den Koning van Pruissen, van den 17 Augustus 1825.

3°. De breve van Pius VIII, gerigt aan den Aartsbisschop van Keulen, aan de Bisschoppen van Trier, Munster en Paderborn, onder dagteekening van den 25 Maart 1830.

4°. Instructien aan gezegde Bisschoppen van den 27 derzelfde maand, geteekend door den Kardinaal Albani.

5°. Nota van den Kardinaal Secretaris van Staat aan den Minister van Pruissen, de dato 15 Maart 1836.

6°. Nota van den Minister van den 15 April 1836.

7°. Brief van den Bisschop van Trier, aan den H. Vader, van den 10 November 1834.

8°. Een gedeelte van dezen Brief van den 8 October 1834.

9°. Brief van den tegenwoordigen Aartsbisschop van Keulen aan den H. Vader, van den 23 September 1836.

10°. Brief van den Bisschop van Munster, van den 15 September deszelfs jaars.

11°. Brief van Mgr. de Hommer, Bisschop van Trier, van den 1 October 1836.

12°. Brief van den Bisschop van Paderborn, van den 10 October deszelfs jaars.

13°. Officiële Nota van den Minister van Pruissen, van den 15 Januarij 1837, vergezellende bovengenoemden brief.

14°. Officiële Nota van den Kardinaal Secretaris van Staat, van den 3 Februarij 1837, geteekend Kardinaal Lambruschini.

15°. Nota van den Minister van Pruissen, van den 14 Februarij deszelfs jaars, geteekend Bunsen.

16°. Allocutie van den H. Vader, uitgesproken in het geheim Consistorie, den 10 December 1837.

17°. Conventie gesloten den 19 Junij 1834, tusschen Mgr. Spiegel en den Ridder Bunsen, op bevel van den Koning van Pruissen.

18°. Nota van den Ridder Bunsen, gedagteekend Ancona den 17 December 1837.

19°. Antwoord van den Kardinaal Secretaris, op die Nota, van den 25 derzelfde maand.

20°. Latere Nota van den Ridder Bunsen, van den 29 December 1837.

21°. Antwoord van den Kardinaal Secretaris van Staat, op die Nota, van den 2 Januarij 1837.

22°. Brief van het Kapittel van Keulen aan Z. H., van den 22 November 1837.

23°. Antwoord van den H. Vader aan het Kapittel van Keulen, van den 26 December 1837.

— Volgens eenen brief van de grenzen van Italie van de 10 dezer is de heer Bunsen voornemens om op al de stukken van den heiligen stoel te antwoorden, ten minste zou hij aan eenige vrienden gezegd hebben, dat hij zou antwoorden op al hetgeen Rome zou vermeenen te moeten bekend maken. — Al de Italiaansche hoven, zegt de corrépondent, zijn het volkomen eens over de zaak van Keulen en deelen alle in de gevoelens van den H. Vader.

— Het portret van Mgr. den Aartsbisschop van Keulen is ons onlangs met een nummer van het dagblad *l'Univers* geworden. De H. Vader heeft dit portret aan de nieuw benoemde kardinalen met een blij doch zichtbaar verteederend en medoogend gelaat doen zien, op nieuw hulde doende aan den edelen moed van dien waardigen prelaat.

— Mgr. Lauréani, een der eerste geleerden in onderscheidene vakken is tot eerste bibliothecaris van het Vatikaan, in plaats van Z. Em. den Kardinaal Mezzofanti benoemd. De hoogleeraar Marchese di Molza is geroepen om de functien van tweede bibliothecaris te vervullen en de Abbé Firucci, tot hiertoe professor in de hebreuwsche taal der propaganda, is aangesteld tot Scriptor van het Vatikaan.

DUITSCHLAND.

FRANKFORT, den 23 Maart.

In eenen brief uit Munster van den 3 Maart geschreven aan de *Allgemeine Zeitung van Augsburg* leest men het volgende.

Er zijn reeds meer dan drie maanden verstreken sedert de gebeurtenis van Keulen de gemoederen en de pennen der Publicisten van geheel Duitschland bezig houdt, zonder dat dit belangrijk vraagpunt eene schrede verder tot derzelver oplossing genaderd is; echter hebben eenige dagbladen gemeld, dat Mgr. de Aartsbisschop weldra in vrijheid zou worden gesteld en zich hetzij naar Ancona, hetzij naar Oostenrijk Beieren of Rome begeven, om zijn godvruchtig leven aldaar te eindigen. Wij begrijpen niet dat een man die openlijk door het gouvernement van eene groote misdaad beschuldigd wordt in vrijheid zou kunnen worden gesteld. Wat het zoogenaamde voorgeven aanbelangt dat de Aartsbisschop zich naar den vreemdeling zou begeven, kunnen wij uit eene goede bron verzekeren dat de prelaat hier annooit gedacht heeft. De Aartsbisschop geniet overigens den besten welstand en is gerust van geest. Hij wandelt dikwijls met zijn vriend den Kanunnik K. van Munster. Zijne bewakers gaan niet meer in burgerkleederen gelijk te voren, maar in militair uniform op formeel verzoek van den Aartsbisschop, die verklaard heeft dat hij staatsgevangen zijnde, niet anders wilde behandeld worden.

De Aartsbisschop geeft regelmatig onderstand aan de gestichten van weldadigheid dezer stad en heeft de behoeftigen van Minden gedurende het gestrenge jaargetijde, ook niet vergeten. Hij heeft eene zekere som aan de magistraten der stad doen geworden en op de vraag of die gelden alleen voor zijne geloofsgenooten bestemd waren, heeft de prelaat geantwoord: De konde maakt geen onderscheid tusschen de evangelischen en de Katholijken, alzoo moet gij zulks ook niet doen.

Hoezoer de reizen der leden van den Westfaalschen adel, niet zoo me-
nigvuldig meer zijn als vroeger, blijft echter de belangstelling in het
het van den prelaat en het godsdienstig geschil even levendig als
te voren."

— De kleine raad van Bazel-stad (Zwitserland) heeft dezer da-
gen een besluit genomen betrekkelijk het openbaar onderwijs, waar-
door bewezen wordt, welk belang men daarin stelt en welke geluk-
kige gevolgen men daarvan te verwachten heeft. Bij dit besluit
wordt aan de ouders de verplichting opgelegd, om aan hunne kin-
deren het school en godsdienstig onderwijs te doen geven, of om
te doen bliken dat dit onderwijs op eene regelmatige en voldoende
wijze heeft plaats gehad. Diegenen, welke aan deze verplichtingen
niet mogten voldoen, zullen door hunnen parochie Herder daarover
worden onderhouden en vermaand, en in geval van herhaling zul-
ten zij, naar gelang van verzuim, voor de politie of correctionele
rechtbanken kunnen gebracht worden. Het ware te wenschen dat der-
gelijke maatregelen overal genomen werden; immers het is niet
genoeg om aan het volk het middel te verschaffen hunne kinderen
gratis of met weinig kosten te doen onderwijzen, maar men moet
het hun tot pligt maken. De ouders, die zelfs geen onderwijsheb-
ben genoten, stellen gewoonlijk weinig prijs op de opvoeding hun-
ner kinderen. De behoefligen belemmeren met oogmerk om geld
te kunnen verdienen, de eerste ontwikkelingen der kindsheid en bij
veelen is de verwaarloozing, zonder eenige andere reden, de oorzaak,
dat zij dezen geheiligden pligt verzuimen. De wet moet in de on-
kunde of den kwaden wil der ouders en in de nakomelingschap
reeds voorzien. De wet gebiedt den vader en moeder hunne kin-
deren te voeden, doch de mensch leeft van het brood niet alleen
en de wet zal alleen dan volledig zijn, wanneer zij den ouderen
de verplichting zal opleggen om hunne kinderen naar hunnen staat
en geschiktheid te doen onderwijzen.

— In de *Sentinelle van het Jura* leest men het volgende:

Het is niet door woorden alleen maar door daden dat zich de
radikale factie doet kennen. Den 8 Februarij jl. hebben kwaadwil-
ligen de glazen van het klooster van Wettingen ingeslagen. Eenige
lieden uit de nabuurschap bevonden zich juist in het klooster, be-
zig zijnde om de rekening van een godsdienstig broederschap op te
maken. Gelukkiglijk zijn zij door de geworpene steenen, de laagste
wraak die men nemen kan, niet getroffen. Drie personen worden
alhier aangeduid als de daders dezer verfoeijelijke daad, waaron-
der een der eerste kantonale administrateurs van dit oogenblik niet
bekomen heeft.

— De *Athanasius* van den hoogleeraar *Gerres* is aan de *Cen-
suur* onderworpen geweest en men heeft zelfs verboden om dit
werk te verkoopen. Echter heeft men tot hertoe opgemerkt dat
de geschriften, strekkende tot de verdediging van Mgr. den Aarts-
bisschop van Keulen, vrijelijk zijn kunnen gelezen worden; doch
men heeft in dit bovengenoemd werk eene regelrechte aanslag tegen
het gouvernement gezien.

(*Augsburgsche Zeitung*).

— De Burgerschap van Bern, die tot hertoe de oude regel had
gevolgd om in haar midden geen burger toe te laten, die den
Roomsch Katholijken eeredienst belijde, heeft denzelfden eensklaps
ingetrokken en met eenparigheid van stemmen onder het getal
harer leden aangenomen den heer *Tschann*, broeder van den
Zwitserschen Zaakgelastigde te Parijs.

N E D E R L A N D E N

'sHERTOGENBOSCH den 27 Maart.

De regering heeft thans geantwoord op de bedenkingen, welke
in de afdeelingen van de tweede kamer gemaakt zijn ten aanzien
van het ontwerp van wet betreffende de geneeskundige verordenin-
gen. Wat de te kennen gegeven vrees betreft, dat de wet aanvan-
kelijk in de toepassing nadeelig kan werken, wordt door de rege-
ring geantwoord, dat het er verre af is, dat al de thans practi-
serende medicinae doctores, tevens ook of doctor chirurgiae of doc-
tor artis obstetriciae zijn of beide laatstgenoemde graden bezitten;
dat van de 740 pl. min. practiserende medicinae doctores er slechts
39 tevens chirurgiae doctores zijn, en 155 artis obstetriciae doctores;
dat verre weg het grootste getal van beide laatstgenoemden, ten
platte lande zijn gevestigd, en dus reeds gewettigd tot de
gelijktijdige uitoefening der drie geneeskundige vakken; dat men
in den regel niet mag aannemen, dat de academische examina, in
heel- en verloskunde gewoonlijk oppervlakkig en ter loops afgeno-
men worden; maar dat men het er veelmeer moet voor houden, dat
zij, die een diploma academicum bezitten, waarbij geconstateerd
wordt, dat de houder bewijzen van kennis en ervaring gegeven
heeft, gerust tot de uitoefening dier vakken kunnen toegelaten

worden; dat hij, die vele jaren uitsluitend als geneesheer is werk-
zaam geweest, het niet ligt zal wagen eenen uitgebreider werk-
kring op te vatten; hij moet toch altijd op vertrouwen van den kant
van het publiek rekenen en zal dat onder die omstandigheid niet
zoo ligt winnen. Wijders wordt door de regering verzekerd, dat
eene meer uitgebreide wijziging of verbetering dier geneeskundi-
ge verordeningen de bezorgdheid der hooge Regering bezig houdt,
en daartoe aan dezelve ook reeds de gepast geoordeelde bepalingen
zijn voorgedragen. Tengevolge der gemaakte bedenkingen, is art.
2 van het ontwerp vervangen geworden door het volgende: „art. 2.
De medicinae doctores, welke levens of den graad doctoris chirurgiae
of dien van doctor artis obstetriciae, of beide laatstgenoemde, ver-
kregen hebben, — of die bij eene provinciale commissie van ge-
neeskundig onderzoek en toezicht als heelmester of als vroed-
meester geëxamineerd en toegelaten zijn, zullen overal tot de ver-
eenigde uitoefening der genees- en heekunde der genees- en ver-
loskunde, of der genees-, heel- en verloskunde, alles naar gelang
van den wettigen graad of der qualificatie welke zij tot de afson-
derlijke uitoefening van elk dier vakken bekomen hebben, geregt-
igd zijn.

„De heel- en vroedkunde zullen ook, hoedanig de titel tot der-
zelve afzonderlijke uitoefening luiden moge, door hem, die voor
elk dier vakken eenen wettigen titel heeft, overal vereenigd kunnen
worden uitgeoefend.”

Art. 3 van het ontwerp is gewijzigd als volgt: „De medicinae
doctores, die tevens den graad van doctor artis pharmaceuticae ver-
kregen hebben, of als apotheker bij eene provinciale commissie van
geneeskundig onderzoek en toezicht geëxamineerd en toegelaten
zijn, zijn geregtigd, om ten platten lande, of in steden, bij art. 6
der wet van 12 Maart 1818 met het platte land gelijk gesteld, aan
hunne patienten geneesmiddelen te leveren, en tevens apothekers-
winkel te houden.”

In de zitting van de Tweede Kamer der Staten-Generaal van
vrijdag heeft de centrale afdeeling verslag uitgebragt nopens de
voordragt, omtrent de uitoefening van de geneeskunde. Over het
algemeen zijn de antwoorden deswege voor kennisgeving aangeno-
men. De beraadslagingen over genoemde voordragt werden bepaald
op maandag ten half twee ure.

Een verzoekschrift van den heer van *Pallandt*, over de droog-
making van het Haarlemmermeer, werd aan de Commissie verzon-
den.

Bij monde van den heer van *Welderen Rengers*, over een ver-
zoekschrift van den heer *Steenracht van Duivenvoorde*, tegen
de evengemelde droogmaking, welke hij als nadeelig voor de inge-
landen van Rijnland aanmerkt, en waaromtrent hij zegt dat niet
alle betrokkenen zijn gehoord. — Ter griffie, en drukken van het
verslag.

Vervolgens ging men over tot de aan de orde zijnde beraadslaging
over de voordragt nopens het ontwerp, tot voorziening in de buit-
tengewone behoeften voor oorlog en marine.

De heer *Schimmelpinnick* voerde het eerst het woord. Hij her-
innerde hoe zich in 1830 de Ond-Nederlandsche Natie, toen België
afvallig werd, door eendragt en vertrouwen kenmerkte. Hij heeft
de scheuring van het Rijk der Nederlanden betreurd, doch met ve-
len de onmogelijkheid bevroed om op het verledene terug te komen.
Eene spoedige afscheiding en regeling van zaken was dus wensche-
lijk. Er werd onderhandeld. De zaak bleef stappende. Er deed zie-
nu en dan een schijn op, als of de Regering niet alle pogingen
aanwendde, ter vereffening van de zaken. Nadrukkelijke stemmen
deden zich tegen de voortdurende onzekerheid hooren. Eindelijk
heeft de laatste staatkundige mededeeling doen zien, dat Z. M. een
gevoelig offer aan de Natie gebragt heeft, en het uitzigt is geopend
dat nu zoedanige afdoende middelen zijn genomen, dat men tot zulk
eene schikking zou geraken, als men billijkervijze kon verlangen.
Dankbaar moest men erkennen dat Z. M. de belangen van zijne Dy-
nastie aan die der Natie had ondergeschikt gemaakt. Het ware niet
edelmoedig, vertrouwen door wantrouwen te beantwoorden, en na
zulk een keer van zaken de voorgeslagen wet te weigeren. De re-
denaar stapte voor zich, in het tegenwoordig geval, zelfs over het
bezwaar henen, dat de middelen tot vinding der buitengewone uit-
gaven niet uitdrukkelijk vermeld werden. Hij stemde derhalve voor
de wet.

De heeren *Quintus, Sandberg, Binkes, van Dam van Isselt,
Romme, Luyben, Star Busman, Kniphorst* en *van Nagell*
die het woord hebben willen voeren, verklaarden dat zij daarvan
afzagen, omdat zij hoofdzakelijk instemden met hetgeen de heer
Schimmelpinnick gezegd heeft.

Zijne Exc. de Minister van Financien vroeg het woord en zeide,
dat het hem is voorgekomen, dat er in dit oogenblik geen verschil
van gevoelen bestaat over het aannemelijke of onaannemelijke van
het ontwerp, en dat hij zich dus bepalen kon met zijn gevoelen

naarover op te geven. Hij geloofde, dat het standpunt, waarop men op dit oogenblik staat, hetzelfde is als waarop wij sinds 1831 stonden, en dat dit standpunt altijd was en nog is, om eene billijke eindschikking met België te treffen. Daartoe strekte het ontwerp van den 20 Junij 1832 door de regering aan de Londensche Conferentie aangeboden, waarin eenige punten meer naar onze belangen werden gewijzigd, dan hetgeen ons was voorgesteld en waardoor ook verscheiden bronnen van mogelijk volgend verschil weggenomen werden. Zijne Exc. meende dat het geoorloofd en pligtmagtig was, niet dadelijk het gevraagde toe te staan, en te pogen onze belangen nog eenigzins meer te doen gelden. De Minister achtte zich verplicht deze daadzaak der vroegere onderhandelingen in het geheugen terug te roepen. Immers blijkt daaruit ten overvloede, dat de regering noch toen, noch ooit, het verwijt verdiend heeft, dat zij eene eindschikking belemmerde, welke veronderstelling hij verplicht was stellig tegen te spreken. Nimmer heeft er ook eenige wrijving of worsteling bestaan tusschen de belangen van de Dynastie en het volk, deze zijn altijd één geweest, en zijn dit nog. Slechts in de middelen, om die belangen het best te bevorderen, kan eenig verschil van gevoelens bestaan. Dit is altijd in alle onderhandelingen mogelijk. In afwachting dat de tegenwoordige stap de gewenschte vruchten drage, is het noodig dat wij onze achtbare houding bewaren. Zijne Exc. achtte dit te noodzakelijker, als hij het oog op België vestigde, alwaar 41½ miljoen buitengewoon voor oorlog is aangevraagd. Hij wijst ook op de woelingen in de Rijnprovincien, tot aanprijzing van voorzigtigheid en waakzaamheid. Ten slotte hoopte de Minister dat men zich eerlang met de gunstige gevolgen van den thans gedanen stap zal kunnen verblijden.

Bij hoofdelijke omvraag werd de voordragt met algemeene stemmen aangenomen.

Hierna kwam het ontwerp van wet, nopens de volle rentebetaaling, aan de orde. Nadat de heeren *Cats*, *Tromp* en *Romme* het woord gevoerd hadden, werd het met 49 tegen 4 stemmen (die der heeren *Luijben*, *Tromp*, *van Heenen* en *van Sytzama*) mede aangenomen.

De Kamer is tot gisteren maandag uit een gegaan.

Naar men nader verzekert zou het ontwerp betrekkelijk de spoorwegen enz. wel degelijk nog in de tegenwoordige zitting der kamer worden behandeld. De antwoorden der regering op de tegen dat ontwerp in de afdelingen der kamer gemaakte bedenkingen worden eerstdaags te genoot gezien.

De *Avondbode* geeft het volgend bericht omtrent 's Konings Inbrenging tot de 24 artikelen:

Wij zijn van goederhand onderrigt, dat Z. M. de Koning Hoogstdezelfs gezant te Londen, *Jhr. S. Dedel*, gentsagtig heeft tot he leekenen der 24 artikelen. Men verzekert vrij stellig, dat Z. M. daartoe bijzonder is overgegaan op de vriendschappelijke en minnelijke vertogen van de gezanten van Engeland en Frankrijk die te 's Gravenhage resideren, en welke gezanten sedert die gewigtige scheutenissen, over dit onderwerp dagelijksche conferentien met onzen minister van buitenslandsche zaken, *baron Verstolk van Zoelen* honden.

Redevoering uitgesproken door den Heer Mr. DE LA COURT bij de beraadslagingen over het ontwerp van wet, houdende wijzigingen van het tarief der regten van in- en uitvoer.

Ik kan mijne verwondering niet verbergen, dat bij de wijzigingen van het tarief van in- en uitgaande regten eene voordragt is gedaan, om den bij besluit des Konings van den . . . 1830, verboden uitvoer van haardasch en meesterspecien in te stellen, en deze zelve naar buiten 's lands vrij te laten.

Het is waar, dat bij de antwoorden der regering op de aanmerkingen der sectien, de voordragt zich bepaalt tot de haardasch en beer.

Ik kan, ik herzeg het, Ed. Mog. Heeren! mijne verwondering niet verbergend daarvoor, dat, terwijl men de hoop voedde, dat het nog slimmerend voorstel der regering, ter bevordering van de cultuur van zoo vele duizenden bunders woesten grond zoude opdagen, nu juist het groote, ja het eenig middel, om langzamerhand dat groote werk te bevorderen, wordt weggenomen door een voorstel om den uitvoer van haardasch en beer naar buiten 's lands te permitteren, en alzoo aan onzen landbouw den gevoeligsten slag toe te brengen, dien hij ondergaan kan, dan het naburig België.

Belgie moet deze gunst ten laatste mede van Noord-Brabant verdiend hebben, en dit vergt van mij eenige bedenkingen.

Noord-Brabant, weleer in het centrum van een alles bevattend Rijk gelegen, is door den Belgischen afval tot eene grens-provincie,

en alle de daaruit volgende onheilen gedoemd geworden; dit moest alzoo uit den aard van zaken plaats hebben; zijne bijna onmeetbare grenzen zijn gedurende zeven jaren gesloten gehouden, en tot overmaat van ongeluk heeft het Belgisch gouvernement aan hetzelfde de hartader afgestoken, door het bepalen van een zoo zwaar inkomend regt op elk stuk vee, dat de uitvoer langs die grens nagenoeg onmogelijk is, en althans zoo geringe winst aan den Noord-Brabandschen landbouwer overlaat, dat daardoor de veeteelt grootendeels bedorven en in verval is geraakt.

Trouwens, Ed. Mog. Heeren! de onmeetbare heiden, gebroekten en onbebouwde velden van Noord-Brabant geven toch in hunne woesten staat dit voordeel, dat elk landbouwer daarop een of meer stuks hoornvee met weinig kosten aankofte en daarmede een gedeelte zijner lasten betaalde; dit alles is nu aan hetzelfde, en aan het naburig Gelderland, ontnomen.

Bovendien is daardoor in verval geraakt de stalmesting van de zoo beroemde Kempensche ossen, waarvan er tot 300, 400 ja 500 guldens verkocht werden, terwijl de mest van zulke ossen, opweggende tegen die van vier koebeesten, eene groote vermindering in altoos te kort schietende mest daarstelt.

Men moge het, Ed. Mog. Heeren, nog voor een geluk rekenen, dat de Zuid-Brabandsche Kempen minder woeste gronden bevatten ter aankofking van vee, anders ware het met de Noord-Brabandsche aankofking gedaan, en deze tak van welvaart verdwenen; dan hoe dit zij, de Zuid-Brabandsche landman heeft toch het inkomend regt vooruit, en menigeen zal de aankofking beproeven, en beproeft dit werkelijk, zoo als ik geïnformeerd ben, en alzoo zal het Belgisch gouvernement deszelfs but gedeeltelijk verwezenlijkt hebben.

De landbouw, Ed. Mog. Heeren! staat daarin met den handel gelijk — een onvoorzigtig of min doordacht besluit, kan aan denzelfden een onherstelbaar verlies toebrengen, zie hier een voorbeeld. Na de inlijving van België in de Fransche republiek, werd er op den uitvoer van baggen naar buiten 's lands nagenoeg eene halve kroon gesteld, en die teelt was daar verloren; waarvan er echter tiuzenden uit het land van Lark, naar de noordelijke branderijen overgingen. Hij ging over naar Noord-Brabant, alwaar hij thans nog met succes wordt aangehouden; bevoorrens werd daar daaraan niet gedacht.

Een ander nog al gewigtig onderwerp zal straks mede tot mijn voornemen dienen.

Belgie met de noordelijke provincien één Rijk uitmakende, konden sommige voorwerpen, bevoorrens verboden of bevoorrens, wederzijds onverhinderd uitgevoerd worden; dit deed het ook daar na deel, en, zoo verlopen de dorpen van Noord-Brabant, *Boxtel*, *Schijndel*, *Vegchel*, *St. Oedenrode* en vooral *Dirschot*, te zamen zestien duizend zielen uitmakende, en alwaar de wilgenboom en de populus alba, welig groeit, hunne fabriek van klompen, in de concurrentie met het land van Waas. Een besluit des Konings na den afval van België, verbood wel allen af- en aanvoer, onze grenzen werden aan de landzijde gesloten gehouden, de fabriek begon te herleven; doch de scheepvaart op de Schelde onder neutrale vlag wist dit te verijdelen; en terwijl hierdoor duizenden paren klompen in Holland werden ingevoerd, werd de arme grensbewoener, die het wagen durfde, met zijnen os honderd en vijftig paren klompen over de grenzen te halen, aangehaald en kar en os onmedoogend geconfisqueerd; het konde hem niet baten, al had hij daarop de Kniphauzer vlag geheshten!

In de voordragt wordt, wel is waar aangevoerd, dat sommige steden zich beklagen over de opstapeling van asch en mest, en dat dit hinderlijk aan de gezondheid zoude zijn; doch ik hunde mij verzekert, dat die stedelingen, wien het gegeven is door handel en scheepvaart schatten te vergaderen, wel zoo edelmoedig zullen zijn, te willen gelooven, dat de toegelaten uitvoer van mestspecien, van welke men ook daarmede niet kan gelijk staan, alzoo het in de landprovincien niet zoo zeer te doen is om rijkdom te verzamelen, maar veeleer om te behouden dat, hetwelk met zwaren arbeid verkregen is.

Om welke redenen ik Z. M. eerbiedig zoude verzoeken, het voorstel in nadere overweging te willen nemen.

LEETTERKUNDIGE AANKONDIGINGEN.

Bij P. STOKVIS, Boekdrukker te 's Hertogenbosch, is van de Pers gekomen en verkrijgbaar: **REGLE EENER Verzameling van de voornameste REGLEEN der Noordlandsche VERSIÏCATEL**, met Aanmerkingen doormengd hetrekkelijk den Poëtischen Stijl, door Voorbeelden en Aanbalingen uit vele gezaghebbende Dichters en Proza Schrijvers, en opgehelderd met de omschrijvingen van de Dichtsoorten; bijzonderlijk geschikt voor Latijnsche en Fransche Scholen en aankomende Onderwijzers. Prijs . . . . .

** Bij A. G. VAN DIJCK Jz., te Eindhoven, wordt uitgegeven en op Inteekening aangeboden: Eene verzameling van Zes der VOORNAAMSTE SCHILDERSTUKKEN van P. P. RUBBENS en A. VAN DIJCK, met de meeste uitvoerigheid geteekend en op steen gebragt door den Kunstschilder en Lithographist L. VAN DEN WILDENBERG te Brussel. De 1ste Aflevering stelt voor de Kruisiging van CHRISTUS naar A. van Dijk. De 2de Aflevering stelt voor de Afdoening van CHRISTUS naar P. P. Rubbens. De 3de Aflevering stelt voor de Hemelvaart van de H. Maagd MARIA, naar P. P. Rubbens. De 4de Aflevering stelt voor de Begraving van CHRISTUS, naar A. van Dijk. De 5de Aflevering stelt voor de Krocning der H. Maagd MARIA, naar A. van Dijk. De 6de Aflevering stelt voor de Oprichting van het Kruis, naar P. P. Rubbens. De Inteekening kan geschieden voor twee, voor vier en voor zes Afleveringen, doch niet minder dan voor twee. Die genen welke voor zes Afleveringen inteekenen, zullen het Portret van P. P. Rubbens en A. van Dijk, gratis ontvangen. Het zal echter aan Inteekenaren vrij staan, uit bovengemelde Afleveringen die voorstellen te kiezen, welke zij zullen goedvinden. De prijs voor elke Aflevering op Chinees papier is gesteld f 4,75 Idem idem op Velin papier - 4,25. De Platen zijn groot in papier 58/32, in druk 45/61 Ned. duim. De 1ste, 2de en 3de Aflevering zijn verkrijgbaar 8 dagen na de Inteekening. De 4de, 5de en 6de Aflevering van twee tot twee maanden of vroeger na de Inteekening. Het welgelijkend PORTRET van den Hoogwaard en Welgeboren Heer CORNELIUS LUDOVICUS, Baron van Wijkerslooth, Heer van Schalkwijk, Bisschop van Curium, is mede bij bovengenoemde te bekomen. Voorts heeft bovengemelde aan zijne geëerde begunstigers mede te berigten, ontvangen te hebben een groot Assortiment van Gesatineerde en Ongesatineerde BEHANGSEL PAPIEREN, door voordeelige inkoop is in staat gesteld om met een ieder in dit Vak te kunnen concurreren: de laatstgenoemde Papieren zijn meest alle verkrijgbaar tot 35 Cents de Rol.

BEKENDMAKINGEN.

** De Notaris DE BERGH, te 'Bosch, zal op Vrijdag den 30 Maart 1838, des morgens ten 9 ure, in de Ketting, te Baxtel, Verkoopen: 80,000 Halve Ned. Ponden best KOE- en PAARDEN HOOI, leggende te Baxtel, op de Hoeven van den Heer MASSART.

Voor eenen matigen prijs wordt UIT DE HAND TE KOOPT aangeboden. Een geheel nieuw net en modern KARRRETJE op de As vast, met Kap en van binnen bekleed, geschikt voor 4 Personen. Adres met vrachtvrije Brieven, bij de Boekhandelaars en Courantiers E. LIONEN ZONEN te 's Hertogenbosch.

** Die genen welke vermeenen als naaste Bloedverwanten aanspraak te kunnen maken op eenige ONROERENDE GOEDEREN, gelegen binnen de Gemeente Heeswijk, toebehoorende aan NOBERTUS PETER VOETS, voormaals Wachtmeester bij de Kompagnie Rijdende Artillerie-Garde, in dienst van Z. M. den Koning van Holland, dewelke in den jare 1812 bij het Fransche Leger, den Veldtocht naar Rusland mede gemaakt heeft en sedert dien tijd niets meer van zich heeft doen hooren, worden verzocht zich aantemelden bij den Burgemeester van Heeswijk, ten einde zich met behoorlijke bewijzen voorzien, volgens de wet in het bezit te

kunnen stellen van voorschreve *Ontoerende Goederen* dewelke door het overlijden van zijnen Gemagtigden, buiten beheer zijn geraakt.

Heeren Burgemeesters van 's Hertogenbosch en omliggende Gemeenten, worden vriendelijk uitgenoodigd, deze Advertentie op de gebruikelijke wijze, welke willen publiceren.

Heeswijk, den 22 Maart 1838.

De Burgemeester van Heeswijk, GELPKE

** A. P. BOLSIUS, openbaar Notaris, residerende te 's Hertogenbosch, Hoofdplaats der Provincie Noord-Brabant, heeft voor zijne Principalen, provisioneel Opgeveild en Verkocht:

BINNEN 'sHERTOGENBOSCH.

1o. Een hecht, sterk, goed doorlimmerd en wel ter Nering staande KOOPMANS HUIS en ERF genaamd *de drie Morianen*, gelegen aan de Grootte Markt, op den hoek der Kerkstraat.

Belast met jaarlijks vier Renten en Chijnsen, te zamen groot f 12,74.

Tot primo Maart 1846 verhuurd aan L. M. KROIJMANS, voor f 400,00. 's Jaars.

Ingezet met de Slagen op f 3,950,00.

2o. Een WINKEL HUIS en ERF, genaamd *de goede Herder*, staande in de Hinthamerstraat; bebelend de eene zijde de Heer R. LEMMENS, de andere zijde . . . BIEDEN.

Eene WONING, achter het Huis, uitgang hebbende op St. Jans Kerkhof.

Belast met vier Renten, jaarlijks tot f 5,45.

In gebruik te aanvaarden primo Mei 1838.

De Kooper kan de helft der Kooppenningen, ter zake des Koops, op voormeld Huis, Erf en Woning, ten interesse van 5 ten honderd, laten staan.

Ingezet met de Slagen op f 2,410,00.

3o. Twee HUISJES of WONINGEN, neven elkander staande en gelegen te 's Hertogenbosch, in de Colperstraat, achter het PAK HUIS van de Heeren H. PALIER en ZONN.

Te aanvaarden bij de betaling der Kooppenningen.

Ingezet met de Slagen op f 735,00.

4o. Een HUIS en ERF, genaamd *de Randsel*, gelegen te 's Hertogenbosch, in de St. Jacobsstraat, belend de eene zijde MATHIJS BORGEE, de andere zijde

~~Belast met jaarlijks vier Renten~~

~~In gebruik te aanvaarden bij de betaling der Kooppenningen.~~

Ingezet met de Slagen op f 655,00.

De Finale Verkoop zal geschieden te 's Hertogenbosch, in het Eindhovensche Koffiehuys Bewoond bij MARTINUS LANDHEER, op Vrijdag den 30 Maart 1838, des avonds ten 6 ure.

BUITENLANDSCHE BEURSPRIJZEN.

Te Weenen waren den 17 Maart genoteerd: Met. 5 pCt. 107 1/32, 4 pCt. 100 3/8, 3 pCt. 80 7/8.
Te Londen waren den 23 Maart genoteerd: 3 pCt. Gecon. 93 7/8, 5 pCt. Ned. Werk. Schuld 103, 2 1/2 pCt. 54 1/2 Sp. Ard. 21.
Te Parijs waren de fondsen den 23 Maart 5 pCt. 107,50, 3 pCt. 80,10; Nap. rent. 99,30; Spanje Ard. 20 7/8.
Te Antwerpen waren de fondsen den 23 Maart genoteerd: Belg. 101 7/8; O. Met. 106 7/8; Sp. Ard. 18 7/8, 7/8; Diff. 6; Nap. rent. 93 7/8; Röm. L. 100 7/8; Cert. te Antw. 100; Braz. 78 — Wiss. op Amst. en Rott. 78 pCt. pap. verlies.

BINNENLANDSCHE BEURSPRIJZEN.

Zaterdag 24 Maart, ten vier ure.
Werk. Sch. 2 1/2 pCt. 55 7/16, 7/16; Dito 5 pCt. 102 1/4, 1/8; Kansb. f 27 7/8, 25 3/4; Amort. Synd. 4 1/2 pCt. 95 7/8, 7/8; Dito 3 1/2 pCt. 79 1/2, 7/8; Hand. 185 18 1/8; Oost-lud. 5 pCt. 100; Ard. van 85p. st. 18 1/8, 1/8; Braz 78 1/4.

PRIJS-COURANT DER EFFECTEN TE AMSTERDAM. Den 23 Maart 1838.

	Laagste koers.	Hoogste koers.	Koers ten 4 1/2 ure.		Laagste koers.	Hoogste koers.	Koers ten 4 1/2 ure.		Laagste koers.	Hoogste koers.	Koers ten 4 1/2 ure.
NEDERL. Werk. sch. a 2 1/2 pCt.	55 7/8	54 3/8	55 5/8	PORTUGAL, Obl. te Lond.	3			PARIJSEN, dito dito R. 50.	f		
Dito dito..... 5	102 1/8	102 7/8	102 7/8	Dito dito..... 3				Negot. Londen 1830....	4	pCt.	
Uitgestelde schuld.....	17 1/8	17 3/8	17 3/8	NAPLES, Cert. bij L. et B.	5			Oortpaa. Aand. L. fl. 400	f		
Kansbilj. van dito.....	25 7/8	25 7/8	25 7/8	Dito bij Falconn. et C.	5			Dito - dito fl. 250			
Amortisatie Syndikaat 4 1/2 pCt.	95 3/8	95 1/8	95 3/8	Leen. te L. bij Roths.	5			Metaaliek.....	3	pCt.	102 7/8 - 102 7/8
Dito dito..... 3 1/2	79 7/8	79 7/8	79 7/8	Aandelen, Favolierse....	5			Dito.....	3		
Handel-Maatschappij. 4 1/2	18 3/4	18 3/4	18 3/4	Dito te Parijs.....	3			Dito te Londen gen....	5		
Nieuwe dito..... 4 1/2	100 1/2	100 1/2	100 1/2	RUSL. Obl. Hope 179 7/16	5	105 7/8	105 7/8	Dito.....	2 1/2		
O. I. Leening..... 4				Dito dito 1830 9	5	105 7/8	105 7/8	Ween. Bank Goll et C.	5		103 3/4
FRANKR. Ins. Grootb. 3				Cert. bij dito 1827 33	5	97 5/8	97 5/8	Dito.....	4		
ENGBLAND, dito.....				Obligatien te Londen 5	5	103 5/16	103 5/16	N. Weener Aand. fl. 500	f	127	128
SPANJE, L. bij Ard. 85p. st. 5	185 7/8	183 1/4	183 1/4	Certificat te Hamburg 5	5			DENEMARK, L. te Lond. 3	pCt.		
Dito bij dito, onb. stuk.	18 7/8	18 7/8	18 7/8	Inschrijving in Assig....	6	69 7/8	69 7/8	BRAZILIEN, dito Hotheub. 5		78 1/4	78 1/4
Passive.....				Certificaten van dito... 6	6			DARMSTADT, Aand. bij Lot.	f		
Defereend.....				POLEN, Aand. Lot. fl. 300.	f			Russ. Fr. Aandeel 500 fr.			
Fransche Uitgestelde....						139 7/8	139 7/8	Dito 100 fr.....			
Engelsche Uitgestellc..											